

maailma vaade

veebruar
2007

Milline võiks olla
parem välispoliitika?

Päästke Läänemeri!

Eesti välispoliitika
väljakutsetest

Konservatiivse poliitika
uuest hingamisest Euroopas

Värske vaade maailma

“Maailma Vaade” - vaade maailma

Mart Helme
suursaadik

Okupatsiooniaastail, mil piirid olid kinni ja välismaale pääses üldjuhul üksnes nn tuusikuga ning karjakaupa, karjas igal juhul ka võimalikel ärahüppajail silma peal hoidvate “organite” esindajad, olid välispoliitika ja rahvusvahelised suhted laiade hulkade seas uskumatult popid. See ei väljendunud mitte üksnes okupatsioonivõimude nurgataguses kirumises, vaid ka märksa asjalikumais ettevõtmistes nii kohalikus televisioonis, raadios kui ka trükisõnas.

Loomulikult maksti kõige selle juures ohtralt tribuuti nõukogude ideoloogiale, loomulikult hoidis sellel kõigel silma peal tsensuuriorganisatsioon Glavlit, loomulikult jälgisid regulaarseid ning riigi palgal tegutsevaid rahvusvaheliste suhete kommentaatoreid-lektoreid teraselt nii partei- kui ka muud organid. Ometi aitas tollane aheraine küllus mõtleva ja Soome televisiooni uudiseid vaataval ning “hääli” kuulaval inimesel maailma asjadest suhteliselt adekvaatse pildi saada.

Mida enam maailm avanes, mida kindlamaks Eesti koht maailma riikide hulgas muutus, seda enam vajus avalikkuse huvide ringis tagaplaanile välispoliitika. Raadiost ja telest kadusid aastate jooksul tuttavaks saanud kutsungid ja saatesarjad, näod ja hääled, trükimeediast spetsiaalselt rahvusvahelistele suhetele pühendatud väljaanded. Nende aeg oli uutest oludest ümber saanud.

Ometi ei tähenda see, nagu ei vajaks Eesti – poliitikud, ametnikud, ärimehed, kodanikud – enam rahvusvaheliste suhete kohta asjatundlikku ja mitmekülgset infot ega analüüsi. Nii paradoksaalne kui see ka pole, ent just nüüd, mil me pole rahvusvahelistes suhetes mitte enam

objekt, vaid toimetame ringi täieõigusliku, paljudesse rahvusvahelistesse organisatsioonidesse kuuluva subjektina, vajame seda ilmselt rohkem kui kunagi varem.

Just informeeritusest, analüüsist ja selle tulemusena sündivaist õigetest otsustest oleneb, kas meie koht maailmas kindlustub või ähvardab meid meie endi ükskõiksuse, hoolimatuse, teadmatuse ja lühinägelikkuse tõttu oht taas tugevamate mängukanniks muutuda.

Hoiatavaid märke oleme viimastel aastatel juba näinud. Naiivne usk, nagu lahendaks Euroopa Liit ja eriti NATO automaatselt meie julgeolekuprobleemid, tahtmatus endale tunnistada, et Venemaa on endiselt akuutne oht Eesti kui iseseisva riigi olemasolule, passiivsus Euroopa Liidu sisedebattides, asjatundmatud arutelud palgasõjaväe loomise üle ja palju muud näitavad tõsiasja, mis on põhimõtteliselt olnud teada kogu aeg. Nimelt et poliitika on liiga tõsine asi, jätmaks see üksnes poliitikuile ja nende taga seisvaile huvirühmadele.

Et aga midagi mõjutada, on kõigepealt vaja teada. Välis- ja kaitsepoliitika puhul seda, mis on parajasti rahvusvahelises elus aktuaalne, kuidas jooksevad riikidevahelised jõujooned, millele hakkab maailmas peale Eesti oma hammas ning kus peame otsima tasakaalu ja abi teistelt. Muidugi ka seda, kuhu maailm, mis kunagi seisma ei jää, tõenäoliselt suundub.

Nagu öeldud, pole Eestis asjaomane meediavõrgustik just üleliia ulatuslik, ilmuvate materjalide tasemest, aktuaalsusest ja süsteemsusest rääkimata. Kord kvartalis ilmuma hakkav Maailma Vaade püüab seepärast olla üks uusi lülisid selles loodetavasti pidevalt täiustuvast võrgustikus.

Toonitada tuleb aga veel üht seika. Nimelt peegeldab Maailma Vaade parempoolset, konservatiivset lähenemist rahvusvahelise elu hindamisele.

Head lugemist!

Mart Helme

ERP-ED ■

Eesti tulevikunägu – kiiluvees kulgeja või eestvõitleja?

Tunne Kelam

Euroopa Parlamendi liige

Eesti välispoliitika tulevik oleneb suuresti sellest, milline visioon on enesele loodud ning kuidas seda visiooni tegevuskavana arendatakse. Tugeva riigi tunnus on kindlate seisukohtade ja tegevuskava olemasolu. Suurte ja vanemate kiiluvees kulgemine on lihtsam, kuid ei loo respekti selle riigi seisukohtade ega vajaduste vastu. Olles saavutanud aastaks 2004 oma rahvusliku põhieesmärgi – liikmeseisuse Euroopa Liidus ja NATO-s –, ei seisa Eesti ees mitte mõnus puhkepaus, vaid saavutatu energiline ja mõtestatud ärakasutamine. Seetõttu on ülim vajadus uue rahvusliku kokkuleppe kaudu selgelt defineerida, millised on meie riigi välispoliitilised prioriteedid.

Ühe visiooni pakub sel teemal 2006. a aprillis avalikkusele tutvustatud dokument „Uued rajajooned. Välispoliitika kontseptsioon pärast liitumist NATO ja Euroopa Liiduga”. Kontseptsioon valmis minu kui europarlamenti saadiku loodud töörühmas, milles osalesid suursaadikud Mart Helme ja Tiit Matsulevitš, Riigikogu liige Mart Nutt ning filosoofia-doktor Juhan Sillaste. Lähtume sellest, et ehkki Eesti on praegu rahvusvaheliselt paremas seisus kui kunagi varem, kehtib kiiresti ja ootamatult muutuv maailmas tungivamalt kui kunagi varem tõdemus: et paigal püsida, tuleb kõigest jõust joosta. Lootused mõnusale puhkepausile NATO varju all ei ole mitte üksnes vastutustundetud. Nad on ääretult ohtlikud.

Eesti on peaaegu kolm aastat olnud Euroopa Liidu täieõiguslik liige. See võimaldab kaasa rääkida ja kohustabki rääkima Euroopa poliitika kujundamisel. Aga miks mitte ka teatud suundades teed osutama, eeskju näitama. Tunduvalt

suuremat tähelepanu tuleks pühendada paremale informeeritusele, tõhusamale lobitööle ning kindlasti ka tihedamate sidemete loomisele teatavate riikidega. On mitmeid küsimusi, kus Eesti võiks olla esirinnas. 2006. a suvel Euroopa Parlamendis vastu võetud uus Läänemere strateegia pakub Eestile suurepäraselt võimalust kõnealuse algatuse tutvustamisel ning selle tõstmisel valitsustevaheliste prioriteetide hulka. Sisult pakuks see liidrirolli Läänemere piirkonna kujundamisel üheks Euroopa kõige uuendusmeelsemaks, dünaamilisema arengu ning koostöövõrgustikuga regiooniks.

Solidaarsusprintsip on NATO ja ka ELi alustala. Selle põhimõtte eest mitte üksnes loosungites, vaid ka tegudes seista tähendab mõnigi kord julgust kritiseerida Komisjoni ja liikmesriike, kui hätta sattunud liikmeid kollektiivselt ei toetata. Poola poolt veto panek Venemaaga uue koostöölepingu asjas läbirääkimiste alustamisele 2006. a lõpul on näide, kuidas peab end üksikuna tundev liikmesriik drastiliste vahenditega võitlema oma õiguste eest. Eesti, kes on kogenud peaaegu üksi jäämist piirlepingu küsimuses, ei tohiks jääda lihtsalt pealtvaatajaks, vaid peaks aktiivselt kaasa aitama positiivsete lahenduste leidmisel ning näitama vajadusel üles tegusat solidaarsust.

Olulise prioriteedina näeme Eestit ELi uue naabrusepoliitika pioneeri rollis. Osalemine rahvusvahelises diplomaatias peab sisaldama kõige vajaliku koostöö kõrval Eesti rolli iseseisva toimijana, mitte kinnistumist teatud jõukeskuste satelliidi seisundisse. Meie ajalooline kogemus, samuti Nõukogude Liidu lagunemisele järgnenud julge ja tulemusrikas areng loovad Eestile hea võimaluse etendada oma rolli niihästi konfliktide lahendamisel kui ka toetada veel nõrga

Brošüür „Uued rajajooned“ on saadaval Maailma Vaate toimetuses

demokraatiaga riikide reforme ning püüdlusi Euroopa suunas. EL ja NATO ei tohi reageerida pettumuse ja käegalöömisega pingetele Gruusia – Vene suhetes, Moldova lõhestamisele, Ukraina takerdumisele erisuunalistesse püüdlustesse. Just Eesti võimalus on motiveerida oma liidukaaslast endiselt toetama Gruusias, Ukrainas, Moldovas jm konkreetseid projekte ja uuendusi, sealset tärkavat kodanikuühiskonda, ilmutama selgesihiliselt oma püsihuvi ja juuresolekut. ELi ja NATO esindajate püsiv juuresolek ja avatus neile riikidele aitab neutraliseerida Venemaa revanšitaotlusi ning stabiliseerida olukorda.

Ka suhted naaberriikidega on olnud ühekülgsed. Esmajoones peab Eesti suhtlema palju tõsisemalt ja tihedamalt Lätiga ega tohi kohelda oma lõunanaabrit kui ebameeldivat nähtust. Koordineeritud suhted ning üksteise toetamine on eriti vajalikud, neutraliseerimaks Vene propagandat Balti riikide vastu.

USA kui NATO võimsaima riigi ja meie julgeoleku konkreetse tagatise puhul tuleb Eestil kontseptsiooni autorite arvates teadvustada, et me ei saa jätkata ebamäärasest kõikumist ELi ja USA vahel. Tuleb teha valik: kas olla USA advokaadiks ELis või ühineda USA vastaste rindega vanas Euroopas. Vastutustundetu ja lühinägelik on ettekujutus, nagu oleksid Euroopa ja USA liitlusuhted aktuaalsed vaid konfliktide ajal, eriti kui Venemaa muutub üha diktaatorlikumaks ja revanšistlikumaks.

21. sajandi Eesti ja EL on üles ehitatud selliste põhiväärtustele nagu demokraatia, õigusriik ja kodanikuvabadused, samuti põhinevad nad nii kristlikul kui ka antiiksel Euroopa kultuuripärandil. Kõike seda ei saa unustada suhete korraldamisel Venemaaga. Olukord, kus Venemaa

lämmatab üha enam kodanikuühiskonda ja arvamusvabadust, käitub agressiivselt naabrite suhtes ning eirab Euroopa Nõukogu liikmena endale võetud kohustusi, nõuab selliste sündmuste ees silmade avamist ja asjade selget väljaütlemist. See eeldab selget ja ühtset sõnumit, et demokraatia ja inimõigused on ELile tervikuna sama tähtsad kui energia ja strateegilised huvid. Praegu kasutab Putini Venemaa Euroopa Ühenduse ebamäärasust liikmesriikide lõhestamiseks. Eesti ülesanne on oma kogemustele toetudes aidata aktiivselt kaasa ülivajaliku tasakaalu leidmisele nn pehmete väärtuste ja pragmaatiliste kaalutluste vahel.

Eesti enda selged ja kindlad seisukohad võimaldavad pürgida rahvusvahelise poliitika arvamusiidrite hulka, eriti

moraalses tähenduses. Selge profiil, mis rajaneb kindlatel väärtustel, pälvib kindlasti huvi ja tunnustust. Eestist peab kujunema usaldusväärne partner, kaasaarääkija ning lahenduste pakkuja Euroopa ja kogu maailma poliitikas. Väikeriigil on suurriikide ees eeliseid. Väikeriik saab hõlpsamini tõusta kõrgemale oma egoistlikest huvidest, tajudes terviku vajadusi, ta on tundlikum ebaõigluse ja surveavalduste suhtes. Väikeriigil on paremad eeldused näha probleeme laiemal ja eetilisel tasandil ning näidata otsustaval hetkel suurriikidele eeskju solidaarsuse ja ka põhimõttekindluse poolest. Nii nagu andsid 1991. a augusti lõpul NATO suurtele eeskju ühenduse väikeimad liikmed Island ja Taani.

Ühehäälnine Euroopa

Intervjuu Euroopa Parlamendi värske presidendi Hans-Gert Pötteringiga.

Berit Teeäär
Kaja Sõrg

Kas Eesti on olnud Euroopas küllalt nähtav ja aktiivne?

Olen teinud koostööd Eesti poliitikutega ammu enne, kui Eestist Euroopa Liidu liige sai. Kohtusin Tunne Kelamiga esimest korda 1990. aasta oktoobris, pikka aega tunnen ka Mart Laari ning mitut teist Eesti poliitikut. Hoolimata väikesest esindusest Euroopa Parlamendis, on Eestit olnud seal hästi näha ja kuulda ja sugugi mitte ainult teemadel, mis on teie rahvale ja regioonile ajaloolistel põhjustel olulised. Üldiselt on Eesti näidanud end avatud ja dünaamilise riigina. Selles on kindlasti oma osa Laari valitsuste elluviidud reformidel ja kehtestatud standarditel. Mulle tundub

aga, et tänapäeva Eesti, kellest on saanud ELi liikmesriik, peaks oma rolli ja eesmärgi Euroopa Liidule arusaadavamalt ja selgemalt sõnastama. Loodan väga, et äsja ühinenud Isamaa ja Res Publica Liit moodustab Eestile taas tugeva ja innovatiivse valitsuse.

Pärast Euroopa Liidu laienemist 2004. aastal võib Läänemerd pidada põhjamaade Vahemereks. Kas vajame Läänemere piirkonna staatuse tõstmiseks spetsiaalselt selleks loodud Euroopa strateegiat, mille ülesandeks on just selle piirkonna potentsiaali parem kasutamine?

Sakslasena olen hästi kursis Läänemere piirkonna võimaluste ja ülesannetega. Ajast, mil enamikust Läänemereäärsetest riikidest on saanud Euroopa Liidu liikmesriigid, on Läänemerele

Hans-Gert Pöttering: Kodanikud peavad teadma, kes mille eest Euroopa Liidus vastutab!

EP audiovisuaalne teenistus

EP audiovisuaalne teenistus

tunduvalt rohkem tähelepanu pööratud. Kiire kursimuutus pole Euroopa Liidu taolisele suurele ühendusele kerge, kuid meie vastutusel on luua parimad võimalused kõigi piirkondade arenguks. Mul on tõesti hea meel, et hiljuti vastu võetud Läänemere strateegia sõnastab Euroopa Liidule täpsed juhised, suurendamaks ELi kõige uuendusmeelsema piirkonna potentsiaali. Selles kontekstis peame tõsiselt mõtlema ka Venemaa integreerimisele. Venemaa puhul ei ole tähtis rääkida mitte ainult keskkonnaprobleemist, vaid ta on Läänemere piirkonnale ka vajalik majanduspartner.

Kas Eesti kui Euroopa Liidu liikmesmaa peaks suhtlema Venemaaga Brüsseli vahendusel?

Riikide kahepoolsed suhted ei lakka pärast ELiga liitumist olemast. Ma ei kujuta ette, et EL suudaks koordineerida või peaks koordineerima iga üksikasja, mis puudutab Eesti ja Venemaa suhteid. Ometi kohustab ELi liikmesus iga liikmesriiki ka oma kahepoolsetes suhetes lugupidamisega suhtuma teiste

liikmesriikide seisukohtadesse. Viimase aja kahetsusväärse näitena teame Saksa-Vene gaasijuhtme lepingut. On olukordi, kus EL peab käituma ühel meel ja kõnema ühel häälel. Hoolimata asjaolust, et suhted Venemaaga kipuvad olema keerulisemad kui mitme teise partneriga, pole Venemaa erikohtlemine õigustatud.

Küsimus on solidaarsuses ja see peab kehtima kogu ELi välispoliitika kohta. Paratamatult eksisteerivad eri ajaloolised suhted ja kogemused, eri huvid ja poliitiline kultuur. Võimaldamaks Euroopa Liidul ühel häälel kõnelda ka praktikas, peab Eesti, samuti iga teine liikmesriik igal võimalikul tasandil tõsiselt tööd tegema, et oma seisukohti selgitada. Positiivseks näiteks võib siinkohal tuua ELi käitumist Venemaa piirangute suhtes Poola lihaimpordile, mis viis tõsiste diskussioonide ja tagajärgedeni möödunud ELi ülemkogul Helsingis. ELi põhiseadusliku leppe väsimatu toetajana arvan, et Euroopa Liidule annab konkreetse võimaluse ühel häälel kõnelda lepingus sätestatud ELi välisministri ametiposti sisseadmimine.

Palun selgitage, mis aitaks Euroopa Liidul kinni pidada solidaarsuse põhimõttest ja juhendada vastastikuste läbirääkimiste tulemustest, vältimaks juhtumeid, nagu on eespool mainitud Saksa-Vene kahepoolne leping Läänemere kaudu kulgeva gaasijuhtme ehitamiseks?

Nagu juba varem ütlesin, võib partnerlust Venemaaga iseloomustada sõnaga "keeruline". Küsimustes, mis avaldavad selgelt mõju teistele liikmesriikidele, peame järjekindlalt rakendama ühenduse aluspõhimõtet – solidaarsust. Teisisõnu tähendab see konsulteerimist kõigi asjahuviliste osapooltega ning nende seaduslike huvide ja muredega arvestamist. Solidaarsus on ELi põhiseadusliku leppe aluspõhimõte. Kui me soovime tõesti areneda endisest integreeritumaks liiduks, ei tohi ükski riik oma kahepoolsetes suhetes eirata teiste liikmete huve. Suhtes kolmandate riikidega ei tohi me pidada inimõigusi ja demokraatlikke väärtusi vähem tähtsaks energiaruudest ega muudest majanduslikest kaalutlustest.

Suur osa Teie isikule langevast usaldusest põhineb asjaolul, et olete alati seisnud Euroopa Rahvapartei traditsiooniliste väärtuste eest. Millised on võimalused neid väärtusi tugevdada laienu Euroopa Liidus?

Euroopa Rahvapartei (ERP) identiteet põhineb teatud hulgal põhiväärtustel, mille juured ulatuvad kristlusesse ja toetuvad lugupidamisele iga üksikisiku kui jumala loodu vastu. Nii on kirjas ka meie 1992. aastal Ateenas vastu võetud programmis. Poliitikas peegelduvad need põhimõtted resolutses vastandumises sotsialistlikule kontseptsioonile, mille keskmes domineerib riik. Selles suhtes moodustab ERP ja meie saadikurühm Euroopa Parlamendis avatud, üleeuroopalise perekonna, kelle identiteet on rajatud kooskõla leidmisele näiliste vastandite, nimelt vabaduse ja vastutuse, turu reeglite ja sotsiaalse õigluse, rahvusriikide ja Euroopa vahel.

Euroopa rikkus peitub kultuurilises isikupäras ja mitmekesisuses. See on pärand, mida me mitte ainult ei kaitse, vaid ka edendame oma hüvanguks. Meie eesmärk on tugev, tõhus ja kodanikeskne Euroopa, kus tegutsevad nii rahvusriigid kui ka regioonid, linnad ja kohalikud omavalitsused lähimuspõhimõtte alusel. Selle kõrval on üks meie

olulisi eesmärke innustada Euroopa lähiajalookäsitluse ühendamist. 2005. aasta mais algatas ERP-ED saadikurühm debati Teise maailmasõja tagajärgede üle ning panustas oluliselt asjaomase resolutsiooni vastuvõtmisse Euroopa Parlamendis. Mul on hea meel, et meie fraktsiooni kolm Balti riikide delegatsiooni, mida juhivad Tunne Kelam, Vytautas Landsbergis ja Valdis Dombrovskis, korraldasid parlamendis õppepäeva, mis teadvustas ja analüüsis eestlaste, lätlaste ja leedulaste traagilisi läbielamisi Nõukogude okupatsiooni ajal. Peame kindlasti jätkama ja süvendama sellist avatud ja sõbralikku debatti kommunistliku pärandi teemal.

Kristlik inimesekäsitus on ERP-ED fraktsioonil läbiv teema. Austame kristlikke väärtusi kui lääne kultuuri põhikomponenti, kuid peame oma tegevuses väga vajalikuks ka religioonide ja kultuuride vahelist dialoogi.

Meie poliitiline perekond julgustab Euroopa Liitu sõnastama koordineeritud ühist välispoliitikat Euroopa välisministri juhtimisel. Ühel häälel kõnelev Euroopa aitaks tulevikus vältida vastuolulisi sõnumeid, mis vähendavad liidu tõsiseltvõetavust ja mõju (nagu on juhtunud Iraagi teemal) ning võimaldaks üksmeelse koostööõhkkonna kujundamist. Ainult ühtne lähenemine muudab meid

eurooplastena tugevaks. Nii võime enesekindlalt, ühistel alustel pidada läbirääkimisi globaalse tegijana, ka transatlantilistes suhetes oma Ameerika sõpradega, ning mitte enam olla jaotatud vanaks ja uueks Euroopaks põhimõttel „jaga ja valitse”.

Peame pidevalt rõhutama, et toetame inimõigusi kõikjal maailmas – see kehtib ka Hiina ja Venemaa kohta.

Missugune on Teie esimene ja peamine ülesanne Euroopa Parlamendi presidendina 2007. aasta alguses?

Euroopa Parlamendi rolli tõhustamine on kindlasti üks peamisi ülesandeid. Järgmistel kuudel peame keskenduma ELi organisatsioonilisele tugevdamisele ning selgemale vastutuse jagamisele. Kodanikud peavad teadma, kes mille eest Euroopa Liidus vastutab.

Tuleb tugevdada ja edasi arendada ELi naabruspoliitikat. Naabruspoliitika on väga vajalik instrument ELi põhiväärtuste, esmajoones inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi edendamiseks väljaspool Euroopa Liidu piire.

Euroopa Parlamendi Euroopa Rahvapartei ja Euroopa Demokraatide (ERP-ED) fraktsioon

1999. aasta juulist on ERP-ED fraktsioon olnud praeguse 784 liikmega Euroopa Parlamendi suurim saadikurühm.

ERP-ED fraktsioon ühendab Euroopa Liidu 27 liikmesriigi kristlikke demokraate, konservatiive ja teisi peamisi parentsentristlikke poliitilisi jõude. ERP-ED fraktsiooni kuulub 277 Euroopa Parlamendi liiget, kes moodustavad 37 protsenti saadikute kogu arvust. ERP-ED fraktsioon on ainus parlamendi seitsmest saadikurühmast, milles on esindatud kõigi liikmesriikide saadikud.

ERP-ED fraktsiooni juured ulatuvad Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse Ühis-

assambleesse, mis koosnes liikmesriikide parlamentide nimetatud esindajatest ning kus asutati 1953. aasta juunis kristlik-demokraatlik fraktsioon. Fraktsioonil on olnud keskne positsioon igas Euroopa Liidu arenguetapis, alates selle päris algusest kuni tänase päevani.

Paljud ERP-ED fraktsioonis esindatud erakonnad kuuluvad ühtlasi Euroopa Rahvaparteisse - esimesse Euroopa tasandil loodud rahvusvahelisse erakonda. Ülejäänud parteide esindajad moodustavad Euroopa Demokraadid, kellel on fraktsioonis liitlasliikme staatus. Kõik ERP-ED fraktsiooni kuuluvad erakonnad tegutsevad ühiselt selle nimel, et seista vastu Euroopa vasakpoolsete poliitilistele pürgimustele, liikuda konkurentsivõimelisema ja demokraatlikuma Euroopa poole ning tuua Euroopa Liit oma kodanikele lähemale.

Euroopa Parlamendi suurima fraktsioonina on ERP-ED saadikurühmal parimad võimalused mõjutada parlamendi poliitilist päevakorda ning võita otsustavad hääletused. Kõnekaid näiteid saadikurühma tugevusest on tõsiasi, et 1999. aastast on ERP-ED fraktsioon olnud Euroopa Parlamendi igakuistel täiskogu istungitel toimunud hääletustel võitjate poolel sagedamini kui ükskõik milline teine fraktsioon.

ERP-ED

Mis on Euroopa Parlament?

Euroopa Parlament on maailma suurim paljurahvuseline parlament, mille liikmed valitakse iga viie aasta tagant demokraatlikul teel otsese üldise valimisõiguse alusel.

Euroopa Parlamendis on 785 liiget, kes esindavad 492 miljonit kodanikku 27 Euroopa riigist. Eestil on Euroopa Parlamendis 6 esindajat.

Euroopa Parlament jagab Euroopa Liidu Nõukoguga seadusandlikku võimu ning teostab demokraatlikku järelevalvet teiste Euroopa Liidu institutsioonide, eelkõige Euroopa Komisjoni üle. Ta on pädev kiitma heaks või lükkama tagasi volinike nimetamist ning tal on õigus avaldada umbusaldust tervele Euroopa Komisjonile. Parlament jagab Euroopa Liidu Nõukoguga otsustusvõimu ELi eelarve üle ja

võib seega mõjutada ELi kulutusi. Menetluse lõpus võtab ta eelarve tervikuna vastu või lükkab selle tagasi.

Parlamendi liikmed jagunevad poliitilistesse fraktsioonidesse, mis ühendavad kõiki põhilisi ELi liikmesriikides tegutsevaid erakondi. 2007. aasta jaanuarist on Euroopa Parlamendis 8 fraktsiooni.

Päästke Läänemeri!

Alexander Stubb

Autor on ERP-ED Soome delegatsiooni liige ning Läänemere strateegia raporti autor

Mare Nostrum vajab eraldi strateegiat

Juuli 1976. Mäletan seda kui eilset. Olen kaheksa-aastane. Ema, isa, minu vend ja mina väikeses paadis. Suvi. Imekaunis päikesepaiste. Keskööpäike.

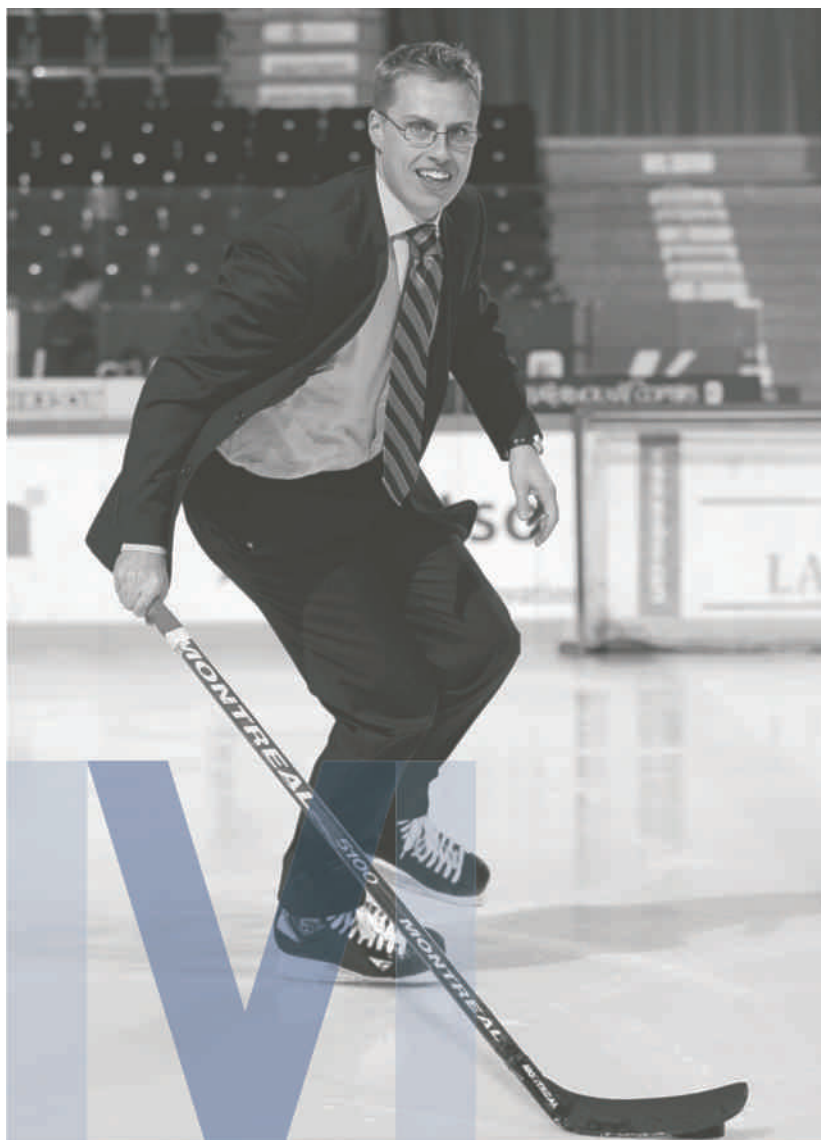
Neli nädalat imekaunis Soome saarestikus. Mitte miski ei suuda Läänemere saarestikuga võistelda. Ma mõtlen, mitte miski.

Külastame saartel sõpru. Kõigil on oma väike suvekodu, nagu te, eestlased, hästi teate. Loodus on puhas ja lihtne. Elektrit ei ole. Ainult raadio, mis sind ilmatega kursis hoiab.

Käime igal päeval ujumas. Läänemeri on imeilus. Puhas ja selge.

Mu vend ja mina istume paadininas, kui meie paat laisalt läbi mere künnab. Me vahime üksisilmi mere põhja, ja püüame kalu kokku lugeda. "Issi, vaata ette! Tüürpoordis on kivi!" Sõidame sellest mööda ning seilame edasi.

Kolmekümne aasta pärast olen uuesti oma lastega saartel. Jutustan lugusid oma lapsepõlve suvedest. Kaugusest kostab kajakakisa. Meist möödub purjekas. Vaatan mere põhja. Nelja meetri

Pekka Mäntönen

Allan Alajaan

sügavusele ei ole põhja näha. Olen kurb. Räägin Emiliele (5aastane) ja Oliverile (2,5aastane): "Kui ma teievanune olin, võisin siit mere põhja vaadata."

"Mis põhja?" küsib mu tütar, kui vaatab rohelist sogast vett. Proovin selgitada, et merel, samamoodi nagu vannil, on põhi. Kui sa oled küllalt pikka kasvu, või kui oskad sukelduda, siis saad seda puutada. Kui veab, võid seda näha.

Emilie paistab olevat hämmeldunud. "Aga, issi, miks siis meie põhja ei näe?" küsib ta. "Sest meie, suured inimesed, oleme mere vastu palju aastaid hoolimatud olnud. Meri on saastatud. Me oleme selle mustaks teinud," vastan.

Vaikus. Äkki vaatab Emilie mulle otsa ja küsib: "Aga, issi, ma arvasin, et ainult titad kakavad vanni." Ma vaatan talle otsa ja noogutan vastust andmata...

Läänemerel läheb halvasti. Ta on haige. Keskmise sügavusega ainult 58 meetrit (võrrele seda Vahemerega, mille keskmine sügavus on peaaegu 2 kilomeetrit!) on ta ääretult haavatav. Ainus ühendus Atlandi ookeaniga käib läbi kitsaste Taani väinade. Ühel veepiisal kulub kolmkümmend aastat Läänemerre siseneamiseks ja sealt väljumiseks.

Kõik Läänemerre heidetud jäätmed jäävad sinna. Üks õnnetus naftatankeriga ja kogu lugu. Jumalaga, mereelu. Jumalaga, ujumine.

Ajaloo vältel on Läänemeri olnud meie regiooni ühendavaid tegureid. Minnes tagasi Hansa Liidu aegadesse, on kultuuriline ja majanduslik läbikäimine regioonis olnud intensiivne, kõigi asjaosaliste kasuks.

Pärast 2004. aasta laienemist sai Läänemerest Euroopa Liidu sisemeri - Mare Nostrum. Peale Venemaa kuuluvad kõik teised kaheksa Läänemeriiki Euroopa Liitu. Võimaluste aken on avatud. Me peaksime seda hetke kasutama. Vahemere regioonil juba on oma strateegia, mille elluviimiseks saavad nad ELi fondidest peaaegu miljard eurot aastas.

Liidu põhja ja idapoolseid riike ühendav veetee on palju üle elanud. See on meri, millele pöörasid kõik 20. sajandil selja ja mida kasutasid süljetoopsina. Läänemere praegune seisukord ei anna sugugi põhjust rõõmustamiseks, kuigi regioonist leiaks võimalusi valmistada palju rõõmu nii rannikuriikidele kui ka tervele Euroopale.

Tiheda asustuse, tööstuse ja põllumajanduse tõttu kühveldatakse Läänemerre igasugust kõnts. Suurim saastaja on põllumajandus, aga ka naftatankerite lekked ja merre lastud jäätmed ähvardavad teha Läänemerest lõpuks prügila. Keegi ju ei tee musta oma vannivette, miks siis meie oma merd rikume?

Läänemerel on vaja Euroopa koostööd. Läänemere-äärsetes riikides elab kolmandik Euroopa Liidu elanikkonnast ja regioonist on laienemise järel saanud vaieldamatult Euroopa arengumootor. Läänemerd ümbritsev regioon pakub Soomele, Rootsile, Baltimaadele, Poolale, Saksamaale ja Taanile partnerite leidmiseks loomuliku keskkonna.

See koostöö on alles stardipakul. On lihtne aru saada, milliseid võimalusi pakub ettevõttele Läänemere piirkonna laiaulatuslik inimressurss ja Euroopa Liidu keskmistest näitajatest reipam majanduskasv. Regioonil on ostujõudu,

olgu juttu siis tarkvarast või šokolaadibatoonidest.

Et Läänemere potentsiaali rakendada ja keskkonnaprobleeme parandada, on merele vaja oma strateegiat ja eelarverida Põhjadimensiooni programmis. Merepõhjas leavad mürgitunnid on vaja üles tõsta ja merel liikuvad tankerid lekkimis-kindlaks muuta.

Rannalade kaitse nõuab koostöövõrgustiku rajamist ja enne iga suure projekti planeerimist põhjalikku keskkonnamõjude hindamist. Ka heade Vene-suhete roll on oluline. Läänemeri on Euroopa Liidu värv Venemaale ja selle kaudu Aasiasse.

Novembris hääletas Euroopa Parlament Läänemere strateegia poolt, mis keskendub keskkonnale, majandusele ja transportile. Läänemere raporti valmimine on EP Läänemere riikide saadikute vahelise koostöö tulemus.

Strateegia püstitab kümme konkreetset ettepanekut. Euroopa Komisjon peab tulema välja ettepanekuga Läänemere strateegia tarvis, Läänemere riikide juhid peavad kohtuma kord aastas enne kevadist ülemkogu istungit, Läänemere tarvis peab olema eraldi eelarverida, keskkonnakaitse peab olema integreeritud kõikidesse programmidesse, energia-koostöö Läänemere riikide vahel peab tugevnema, piiriülene liiklus peab lihtsustama ja arendada tuleb üliõpilasvahetust.

Alustame Läänemere seadmisest Euroopa Liidu prioriteediks. Elu seisneb rohkem kogemustes kui nostalgias. Kas sina siis ei taha Läänemeres ujuda?

ERP-ED

Konservatiivid – sidusad ja rohelised

Aimar Altosaar

Briti konservatiive seostatakse eelkõige Margaret Thatcheri kindlakäelise parempoolse poliitikaga, mis lõi aluse Suurbritannia majanduslikule ja sotsiaalsele taassünnile pärast aastakümneid kestnud kiratsemist. Ka pärast “kolmanda tee” leiboristide kümme aastat kestnud valitsemist on vana hea Inglismaa ikka veel konservatiivide nägu. Tegelikult on just konservatiivid dikteerinud saareriigi poliitilise moe viimase sajandi jooksul. Leiboristid on seda, millele toorid on aluse pannud, vaid suurema või vähema edukusega hoidnud, kuid ei enam.

Viimast Briti konservatiivide aastakongress peeti 2006. aasta oktoobri esimesel nädalal Inglise kanali ääres Bournemouthis. Peatumata üksikasjalikult neli päeva kestnud 7000 delegaadiga poliitilisel suurüritusel, mis peetakse traditsioonide kohaselt koos sadade seminaride, väitluste ja muude mõttekodadega, nimetame siin lühidalt poliitilise mõtte põhisuunad, kuhu konservatiivid liiguvad.

Uued konservatiivid on senisest leebemad ja sõbralikumad, moodsad ja elavad. Graafiline kuvand viitab ökoloogilisele maailmavaatele, sest domineerivaks värviks on roheline ning kujundiks suur puu. Looduse, energia ja ka inimressursside säästlikkus on läbiv teema konservatiivide kogu poliitikas tänapäeval.

Teravalt kritiseeriti kongressil leiboristliku valitsuse ebaõnnestunud tervishoiu- ja maksupoliitikat. Varasemast tunduvalt enam pööravad Briti konservatiivid tähelepanu sotsiaalsetele väärtustele ja ühiskonna sidususele - riigi, ühiskonna ja üksikisiku koostööle. Nõnda oli sõnas-

Uus logo esindab erakonna tugevust, vastupidavust, uuenemist ja kasvu David Cameroni juhtimisel.

tatud ka erakonna esimehe David Cameroni sõnavõtu pealkiri: “Me seisame sotsiaalse vastutuse eest!”

Väga vajalikuks peavad Briti konservatiivsed poliitikud aktiivset välispoliitikat. See haakub ka sotsiaalse vastutustunde teemaga, mis rahvusvaheliselt väljendub osavõtlikkuses inimlike kannatuste suhtes kõikjal üle ilma. Konservatiivide meelest peab Britannia olema turvatunnet, inimõigusi ning demokraatlikke väärtusi toetav ja tootev riik.

Nii konservatiivid Inglismaal kui ka nende sõsarerakond IRL Eestis on veendunud, et kodumaa vajab uut arengutõuet ja suuremat kindlustunnet homse ees. Ajalugu on näidanud, et just konservatiivsed poliitikud on siin olnud teenäitajad.

Aastakongress süvendas kõigi delegaatide ja väikese Eesti delegatsiooni

veendumust Briti konservatiivide edus järgmistel valimistel. Süvendas usku meiegi edusse. ■

Meie väärtused. (Väljavõte Briti konservatiivide programmist)

Meie erakond soovib hoida au sees vabadust, avardada võimalusi ja edendada vastutust. Inimeste usaldamine aitab üksikisikul tugevamaks saada, jagatud vastutus aitab ühiskonnal tugevneda. Ühiskond pole aga seesama, mis riik.

Meie erakond seisab vaba ühiskonna ja tugeva rahvusriigi eest; võimaluste ühiskonna, mitte võimuka riigi eest;

vastutustundliku ühiskonna eest, kus iga inimene ja iga perekond on positsioonist või jõukusest hoolimata võimeline ennast teostama, omaenda valikuid tegema ning tõelist ja kestvat õnne leidma. ■

Euroopa välispoliitika ülesanded 2007. aastal

Elmar Brok

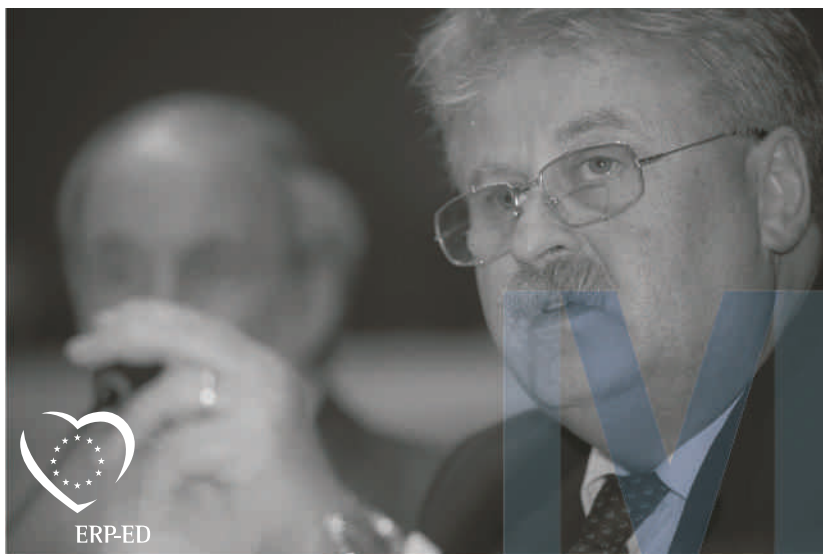
Euroopa Parlamendi liige ja Välisasjade Komisjoni esimees 1999-2007

Hiljutised sündmused maailmas on näidanud, kui suurt tähtsust omab Euroopa mõjuvõimas roll globaalsel areenil. Halvenevad olud Iraagis, Iraani väljakutsuv käitumine uraani rikastamise programmiga seoses ja möödunud oktoobris Põhja-Koreas tehtud tuumakatsetused on vaid süvendanud teadmist sellest, kuidas ebakindlas maailmas elame. See ei ole maailm, kus Euroopa saab endale lubada olla vaikne ja saamatu partner.

ELi nähtav roll rahvusvahelises poliitikas on seni olnud nõrk. Liit ei suutnud enne Iraagi sõda ühist positsiooni võtta ning kolm aastat hiljem osutasid liikmesriigid suvise Liibanoni – Iisraeli konflikti suhtes uuesti killustunuks ja otsustusvõimetuks. Samal ajal näitab Venemaa Euroopat järjepidevalt võimalikult vaidlushimulise ja lõhestunud küljest.

Euroopa vaid endasse vaataval ja iseendaga võitleval rollil ei tohi lubada jätkuda. Terroristid, kes on valmis oma nõudmiste rõhutamiseks endid ja arvukalt süütu inimesi surma saatma; üleilmastumine, mille tulemusena mõjutavad igapäevaste teod järjest rohkemate inimeste elusid, ning uue maailmakorra kujunemine, milles kasvavad nii Hiina, Brasiilia kui ka India tähtsus, tähendavad, et EL peab hakkama tegutsema kohe.

Saksa valitsus tegi selgeks, et võtab oma eesistumise ajal 2007. aastal endale ülesande laiahaardelisema ja tugevama Euroopa välis- ja kaitsepoliitika edendamiseks. Ääretult oluline ja vähekasutatud välispoliitika instrument on ELi naabruspoliitika. Euroopa Liiduga piirnevad riigid nagu Ukraina ja Georgia tunnevad,

et neid on sellega alt veetud, mida EL neile pakub. Üksikuist soodsaist kaubanduslepetest jääb väheks, vastutasuks ELi sotsiaalsete normide ja väärtuste täitmise eest. Neile riikidele on EL ikka veel tuletorn, mille suunas vaadata. Oleks tõesti lühinägelik, kui Brüssel soodustab oma käitumisega selliste olude jätkumist, pakkudes ajendiks vaid endisest lähedasemaid kahepoolseid suhteid. Kui riigid nagu Moldova, Armeenia ja Aserbaidžaan ei ole pöördumatult seotud Euroopa Liiduga, on siin suur risk jõuvaakumiks ja Euroopa piiride otseseks ebastabiilsuseks. Õnneks on Saksamaa seda taibanud ja seadnud eesmärgiks probleemi laiahaardelise lahendamise oma eesistumise ajal selle aasta esimesel poolel.

Et parandada maailma käsitust Euroopa Liidust, on tarvis tõsiselt rakendada ühtset välis- ja kaitsepoliitikat. Selleks on vaja Euroopa põhiseaduslikku lepet. Põhiseaduslepe artiklites välispoliitika väljatöötamiseks seatud tingimused näitavad kõige paremini ja reaalsemat, mida on EL lähitulevikus saavutamas.

Uue põhiseaduslepe kõige innovatiivsem punkt on EL välisminister, kes põhiseaduse järgi esindaks liitu kõigis välissuhteid puudutavais küsimustes. See siluks ära kõige ilmsema probleemi praegustes oludes, kus eri institutsioonid ja inimesed – kaasa arvatud eesistuja, välissuhte volinik ning ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja – kõik tegutsevad EL välispoliitika ajamise egiidi all. Üks kindel inimene teadet edastamas, see teeb imesid ettekujutusega Euroopa Liidust kui iseseisvast ja üksmeelsest tegijast globaalsel areenil, isegi kui sõnumiga võib olla raske nõustuda.

Lõpetuseks, veel üheks tulemüüriks EL välispoliitikas peavad olema tugevad transatlantilised sidemed. Ameerika Ühendriikidel ja Euroopa Liidul kui maailma kahel juhtival poliitilisel jõul on rohkem ühist kui seda, mis meid lahutab. Sügavale ulatuvate juurtega demokraatlikud väärtused ja globaalne perspektiiv on välispoliitika aluseks nii Brüsselis kui ka Washingtonis, tehes meist loomulikud liitlased töös ühiskonna heaolu nimel. ■

Venemaa välispoliitika mõjutajad

Mart Nutt

Riigikogu liige

Välispoliitika on sisepoliitika peegeldus. Võib-olla see tees väikeriigi kohta nii väga ei kehtigi, sest väikeriik ei saa lubada bravuurset välispoliitikat, kui ta just ei soovi isolatsiooni jääda. Suurriigi kohta kehtib see aga küll ja Venemaa suhtes eriti.

Venemaa välisametkonnad peavad oma tegevust uhkusega tsaariaja ja Nõukogude diplomaatia jätkuks. Paraku tugineb see diplomaatia põhimõttel: eesmärk pühitseb abinõu. Teisisõnu, Vene diplomaatia ei pea lepingut pühaks, vaid üksnes vahendiks, mida täidetakse sedavõrd, kui võrd see on kasulik. Vastaspoolelt aga nõutakse lepingu täitmist piinliku täpsusega. See on lihtsaim seletus, miks ei kohtle Venemaa maailma riike kui võrdväärseid, vaid jagab nad geopoliitilistest kaalutlustest sfäärideks, millest nn lähivälismaad ehk endist NSV Liitu käsitletakse kui oma mõjusfääri, mille poliitika dikteerimine on samastatud Venemaa siseasjadega.

Ent nii nagu Tsaari-Venemaa välispoliitikas, on ka NSV Liidu ja Vene Föderatsiooni välispoliitikas olnud näha võrdlemisi suuri kõikumisi, mis on tingitud sisepoliitilistest oludest. XX ja XXI sajandi Vene välispoliitikas võib nimetada kolme aktiivsuse (ehk ka agressiivsuse) lainet. Esimene hõlmas 1930. aastate lõpu, mil bolševistlik diktatuur oli kinnistunud, ja valmistuti jätkuvaks ekspansiooniks. Pärast II maailmasõja aegset lühikest sõprust läänega jõuti uue vastandumiseni ja kommunismi levitamine relvade jõul jätkus. Hruštšov viis aga külma sõja pärast 1956. aasta Suessi kriisi ja Ungari ülestõusu mahasurumist erakordselt teravaks. Brežnevi pingelõdvendus

näitas, et NSV Liidul hakkab vähem välja minema, ning kaotatud Afganistani sõda avas tee liitlассuhete otsingutele läänega.

Iseseisev Vene Föderatsioon tekkiski läänelike väärtuste sildi all. Mineviku taak aga ei võimaldanud neid väärtusi rakendada. Võimetus loobuda paternalistlikust poliitikast endise NSV Liidu vabariikide suhtes ja hirm Venemaa lagunemise ees töid kaasa suhete rikkumise naaberriikidega, verise lahenduse Tšetšeenia kriisile ja usaldusväärsuse kaotuse demokraatlike riikide silmis. Jeltsini perioodi lõpuks hakkas lääne-riikidele selgeks saama, et Venemaast ei ole saanud läänelikku demokraatiat, vaid on tekkinud hübriid tsaariaja šovinistlikust diktatuurist ja Nõukogude imperialistlikust nostalgiast. Inimõigustest ja vähemuste õigustest aga sai Venemaa käes malakas, mille rikkumise süüdistustega hakati diskrediteerima teisi riike, kuid mida rikuti ise kõige jõhkramal moel.

Jeltsini välispoliitika jäi siiski võrdlemisi vaashoituks. Esmalt ei tahetud veel läänele vastanduda ja püüti säilitada häid suhteid. Teiseks valitses Venemaal kummaline anarhia, kus olid majandus- hoovad läinud oligarhide kätte, poliitikas oleks nagu juhitud demokraatiast, kuid riik oli tegelikult feodaalselt killustunud ja jagatud osastisvürstide (kuberneride) vahel. See tõi kaasa välispoliitilise segaduse ja mõningase peataoleku: milline on ikkagi riigi poliitiline tahe?

Putini saamine presidendiks tõi kaasa muudatused sisepoliitikas: oligarhidelt ja kuberneridelt võeti võim ära, demokraatiast loobuti autokraatse valitsemise kasuks. Riigivalitsemine allutati eriteenistuste kontrollile. See ei saanud jätta mõju avaldamata ka välispoliitikale, milles ilmnas kolmas aktiivsuse-agressiivsuse laine ja mis hakkas taas rõhutama

Venemaa suurriiklikku positsiooni. Venemaa välispoliitika on hakanud üha enam sarnanema natsi-Saksamaa välispoliitikaga II maailmasõja eelõhtul. Toome vaid mõned paralleelid. Mõlemad otsivad endale õigustust ajaloo ja suurriiklikust minevikust. Natside meelest oli ebaõiglase Versailles' rahuga võetud saksa rahvalt tema väarikus. Putin on taastanud müüdid võidust fašismi üle, milles ei tunnista vääriiselt vene rahva kesket panust. Kõigele lisaks oli NSV Liidu lagunemine XX sajandi suurim tragöödia. Natsid tegid välispoliitika keskpunktiks kõigi sakslaste esindamise ja huvide kaitse maailmas, rõhutades õigust teha seda ka relva jõul ning eesmärgiga ühendada sakslaste asualad Reichi võimu alla. Sama retoorika iseloomustab Vene kaasmaalaspoliitikat. Naabuspoliitikas seadsid natsid piiririigid valiku ette – kas vasalliseisus või vaen (mis viis teatavasti nende okupeerimiseni). Venemaa on allutanud mitme SRÜ riigi huvid enda omadele, Georgiast ja Balti riikidest on saanud ähvarduste objektid. Hitleri ja Putini taoliselt ei huvita aga karvavõrdki, mida neist mujal maailmas arvatakse. Seda loetelu võiks jätkata, kuid tuum peitub ikkagi Vene sisepoliitikas. Kuni ei ole Venemaast saanud demokraatiat, ei ela ükski tema naaber turvaliselt. ■

Venemaa uus lähivälismaa- poliitika Putini võimuletuleku järel

Mart Laar

Riigikogu liige

Kokkuvõtte esinemisest konverentsil „Kaotatud Venemaa?“ 8. dets 2006

Venemaa lähivälismaa-poliitika on laiemas mõttes olnud alati järjekindel ja püsiv. Selle mõningane varieerumine on olnud tingitud Venemaa oludest ja ambitsioonidest eri aegadel. Viimase viieteistkümne aasta põhitegevus on olnud kontrolli taastamine lähivälismaa üle. Selle kohta, mida lähivälismaaks peetakse, on Vene poliitikutel olnud mitmesuguseid arvamusi. Ametlikus välispoliitilises doktriinis on räägitud Balti riikidest ja endise NSV Liidu territooriumist. Kui vaadata Venemaa tegelikku käitumist, kuuluvad sinna alla ka Kesk- ja Ida-Euroopa ning Balkani riigid, kelle suhtes reageeriti negatiivselt lääneorientatsiooni omaksvõtu ja NATO laienemisega seoses. Samuti on Venemaa üritanud käituda suurriigina, mis tähendas, et lähivälismaa riikidele üritati survet avaldada suurte lääneriikide kaudu, mängides üle nende riikide peade.

Enne president Putini võimuleastumist oli lähivälismaa-poliitika vähem süstemaatiline. Agressiivsed avaldused pärinesid toona pigem äärmuslikelt poliitilistelt jõududelt. See oli tingitud teistsugustest poliitilistest oludest 1990ndate keskel. Venemaal oli tollal üsna palju demokraatlikult meelestatud mõjukaid poliitikuid ning poliitilisi erakondi, kes olid huvitatud Venemaa muutmisest demokraatlikuks riigiks ja kellele olid praegu kasutatavad survemeetodid vastuvõetamatud.

Olud on muutunud, sest enamik toonaseid demokraatliku liini poliitikuid on tehtud kas poliitiliseks laibaks või lihtsalt tapetud. Selle tagajärjel on Venemaast

saanud üks väheseid riike maailmas, kus ei ole demokraatia mitte suurenenud, vaid vähenenud. Kui maailm liigub üldiselt demokraatia poole, siis Venemaa hoopis vastassuunas.

Putini-aegsetel muutustel Venemaa poliitikas on olnud omad eeldused, ilma mille-ta ei oleks selline areng võimalik olnud. Esiteks on Venemaa tunduvalt jõukam nafta- ja gaasihindade järsu tõusu tõttu. Juurdelaekunud raha kulutatakse suures ulatuses jõustruktuuride rajamiseks, riigiparaati ja luuretegevuse laiendamiseks.

Teiseks on poliitilised olud muutunud. Demokraatlikku protsessi enam peaaegu ei eksisteeri. Kolmandaks eelduseks on meediavabaduse kadumine, mis ei võimalda endisel määral kajastada objektiivset tegelikkust ega ka mõjutada ametlikku poliitikat.

Venemaa ei ole aga suutnud eespool mainitud eeldusi küllalt realiseerida, sest

poliitilised olud on muutunud ka rahvusvahelisel areenil. Kesk- ja Ida-Euroopa riigid ning Balti riigid on nüüd Venemaa pingutustest hoolimata NATO liikmed. Balkanil on Venemaa mõju samuti jäänud marginaalseks. Uus laine revolutsioone on olnud Ukrainas ja Georgias. Ka Moldaavia on võtnud suuna, liikumaks Venemaa mõjusfäärist eemale, ning Kesk-Aasia pole samuti sedavõrd Venemaa võimu all, kui viimane tahaks.

Ülalnimetatud asjaolud on sundinud Venemaa lähivälismaa-poliitika doktriini ümber hindama. On leitud, et senised sammud ei ole olnud alati kõige efektiivsemad, ning on pöördutud teistsuguse lähenemise poole. Esiteks on uuel lähenemisel hoopis suuremat tähelepanu pööratud majandusliku võimu kehtestamisele lähivälismaal. Selle all võib omakorda nimetada meetodid, millest esimene on majanduse kasutamine survevahendina (n-ö energiarelv kasutamine),

Leedu president Valdas Adamkus, Eesti president Toomas Hendrik Ilves, Läti president Vaira Vīķe-Freiberga ja Poola president Lech Kaczyński kohtumisjärgsel pressikonverentsil Vilniuses 6. novembril 2006.

teine on Venemaa sulgemine lääne investortele. Ühelt poolt jõuline ekspansioon ja teiselt poolt riigikapitalism, ehitamaks üles n-ö liberaalset impeeriumi.

Teiseks uueks võitlusväljaks on ajalugu, kus tegutsetakse endisest sihikindlamalt ja mõjusamalt. Kasutatakse nii massimeediat kui ka mängufilmide, dokumentaalfilmide ja ajalooraamatute tootmist.

Kolmandaks kasutatakse välispoliitiliste eesmärkide saavutamiseks tunduvalt rohkem luuret. Korraldatakse intriige, köetakse konflikte ja sooritatakse poliitilisi mõrvu. Poliitikale üritatakse mõju avaldada ka lähivälismaa sise-riiklike poliitiliste jõudude kaudu.

Sellise poliitika läbikukutamist on vaja ka Venemaale endale. Impeeriumi ehitamine ükskõik milliste vahenditega on Venemaa viinud alati läbikukkumisele ning tema elanikkonna vaesumisele ja sotsiaalsete probleemideni, sest Venemaal pole ressursse impeeriumi ülalpidamiseks.

Kõikidest probleemidest hoolimata unistatakse endiselt impeeriumist ja aetakse poliitikat selle elluviimise nimel. Kasu ei ole sellest ei Venemaale ega ka tema naabritele.

Et olukorda muuta, tuleb seda esiteks teadvustada. Teiseks tuleb hakata asju nimetama nende õigete nimedega. Kolmandaks tuleb teha koostööd ja näidata üles solidaarsust riikidega, kellele üritab Venemaa Euroopa lõhestatust ära kasutades survet avaldada. Neljandaks peame ka meie rääkima ajaloost. Seda on eelkõige vaja Venemaa enda hinge puhastamiseks ja selleks, et totalitaarsed režiimid uuesti ei sünniks.

Neid samme astudes ja konkreetselt töötades saame muuta turvalisemaks nii Euroopat kui ka Venemaad, et me saaksime rääkida Venemaast, kes on hea naaber ja kus elavad õnnelikud inimesed.

*Esinemine täismahus
www.kelam.ee/konverentsid*

Vene Föderatsioon statistilistes andmetes

Pindala: 17 075 400 km²

Administratiivne jaotus: 21 autonoomset vabariiki, 10 autonoomset ringkonda, 6 kraid, 49 oblastit, 1 autonoomne oblast ja 2 föderaalset linna (Moskva, St. Peterburg). 1066 linna, 2070 asulat

Naabrid: Norra, Soome, Eesti, Läti, Leedu, Valgevene, Poola, Ukraina, Georgia, Aserbaidžaan, Kasahstan, Mongoolia, Hiina, Põhja-Korea

Ülemerenaabrid: Rootsi, Türgi, Jaapan, USA

Rahvastik: 143,7 miljonit

Üle saja etnilise grupi. Venelasi 81,5%, tatarlasi 3,8%, ukrainlasi 3%, tšuvašše 1,2%, baškiire 0,9%.

Linnarahvastiku osatähtsus 73%. Asustihedus 8 inimest km²-l.

Rahvastik väheneb 0,57% aastas. Keskmine eluiga 60,8 aastat. Lapsi ühe naise kohta 1,1.

Pärast Riia tippkohtumist – Eesti kolmas aasta NATOs

Mari-Ann Kelam

Eesti NATO Ühingu juhatuse liige

Et NATO liikmesriikide juhid kogunesid oma tippkohtumisele just Riias (28. ja 29. novembril 2006), on suur usaldusavaldus uutele liikmetele, kes ühinesid NATOga kevadel 2004. Eestile, Lätile ja Leedule pakub NATO osalemine esimest korda rahvusvahelise turvalisustagatise, mida me pole oma ajaloos siiani kogenud. Seetõttu rõhutasime enne Riia konverentsi, et ka muutvas maailmas on esmatähtis NATO põhialuste säilitamine ja tugevdamine. Need on kollektiivne kaitsevalmidus ja solidaarsus iga välispidise rünnaku alla sattunud liikmesriigi abistamisel, vastavalt aluslepingu kuulsale 5. artiklile. USA presidendi visiidid Vilniusse (2002), Riiga (2005) ja Tallinna (enne Riia konverentsi) olid kaalukad solidaarsusavaldused NATO võimsaima liikmesriigi poolt uutele Balti liikmeile.

Ometi on Eestile eluliselt tähtis mitte rahulduda saavutatuga ega laskuda illusioonidesse, nagu oleks meie julgeolekuprobleemid nüüd täiesti lahendatud.

Esiteks: Eesti paikneb muutumatult demokraatliku Euroopa idarindel. 15 aasta eest Nõukogude Liidu lagunemisega tekkinud lootused demokraatlikust Venemaast on purunenud. Tegemist on autoritaarse suurriigiga, mis on viimase paari aastaga rahvusvahelises klassifikatsioonis degradeerunud poolvaba riigi staatusest mittevaba riigi kategooriasse. See on riik, mille ametlikuks poliitikaks on revanšism – endiste mõjupiirkondade tagasivõitmine, taasmilitariseerumine ning jäik keeldumine Nõukogude Liidu vallutuspoliitika ja inimsusvastaste massikuritegude kriitikast. Venemaa poliitika on Eesti vastu endiselt vaenulik. Ehkki oleme NATO liige, opereerib Venemaa Eesti suunal üha suureneva aktiivsusega. See hõlmab luuretegevust, Eesti majanduses ja poliitikas mõjuvõimu taotlemist (Putini partei Ühtne Venemaa ja Keskerakonna koostöölepe), samuti püüdeid Eestit kui NATO liiget võimalikult neutraliseerida, soovitatavalt isegi „finlandiseerida”, muutes ta Vene mõju kanaliks NATOs ja Euroopa Liidus.

Teiseks on eluliselt tähtis, et Eesti erakonnad saavutaksid NATO tegutse-

mise küsimuses rahvusliku koosmeele. Eesti peab olema NATO tegus ja tulevikku vaatav liige, mitte passiivne sabassõrkija. Ajal, mil NATO on muutumas, tuleb Eestil osaleda loominguks NATO-sisestes debattides ühenduse tuleviku üle ning ühtlasi seista hea selle eest, et organisatsiooni suureneva politiseerimise käigus NATO kaitsevihmavari meie kohal ei hõreneks.

Kolmandaks peame teadvustama lihtsat tõsiasja, et miski pole automaatselt tagatud. Ka NATO 5. artikli – solidaarsusklausli – tegelik rakendamine vaenlase rünnaku korral eeldab Eesti enda maksimaalset kaitsevalmidust ning suutlikkust reaalse vastupanu osutamiseks, kuni abijõud saavad. Usutava kaitsevalmiduse aluseks on meil (nagu Soomeski) muutumatult territoriaalkaitse, üldine kaitsekohustus, reservväelaste kontingendi pidev värskendamine ning kodanike osalemine Kaitseliidus. Viimane ei saa piirduda kaitsejõudude abistruktuuri rolliga, vaid peab säilima vabatahtliku kodanikuühendusena, mille liikmed kehastavad kodanike põhi-seaduses seadustatud kaitsealगतust ja –tahet. Just seepärast toonitan rahvusliku koosmeele vajadust kaitsepoliitikas. Praeguse liberaalset kaitseministri suund kutsearmeele nõrgestab Eesti enesekaitse usutavust, mitte ei tugevda.

Scampix

Neljandaks. Eesti valitsusel tuleb lõpetada hea näo tegemine, nagu oleks NATOga liitumine kõrvaldanud meie julgeolekuohud, nagu oleksime nüüd probleemideta, kõiki kombeid kenasti täitev liikmesriik. Sellisena tahaksid meid meelsasti näha ka NATO suured tegijad. Vene poolt tulenev surve aga intensii-

vistub ja selle vormid mitmekesistuvad. See surve pole suunatud mitte üksnes Eestile, vaid meie kaudu kaitseühendusele tervikuna. Olles nüüd sõprade ja liitlaste seltskonnas, peame avameelselt kõnelema oma muredest ja ohtudest, mida tajume neist palju paremini. Peame süstemaatiliselt tutvustama oma aja-

loolisi kogemusi ja taotlema NATO riikide ühist hinnangut Nõukogude Liidu kuritegudele. See pole mitte nostalgia, vaid realism. On meil ju siiani märksa realistlikum arusaam suhetest Venemaaga, kui on Saksamaal või Prantsusmaal.

Demokraatiameelsete jõudude koostöös peitub edu!

Õpetussõna

2006. aasta sügisel toimunud valimiste tulemusena murdsid Rootsi paremerakonnad sotsiaaldemokraatide kauaaegse võimu ning taastasid pärast 12 aasta pikkust pausi parempoolse valitsuse Rootsi Kuningriigis.

Parempoolsete Moderaatide, Kristlike demokraatide ning liberaalsete Rahvapartei ja Keskpartei moodustatud nelikliit nimega "Allians för Sverige" mõjus sotside võimutsemisest väsinud ühiskonnale positiivse alternatiivina, mida kinnitas kõigi nelja erakonna poolt kogu kampaania vältel selgelt väljendatud koostöötähe. Sama koosseisuga koalitsiooni olid Moderaadid püüdnud moodustada juba neli aastat varem, kuid erimeelsused kesise valimistulemuse saavutanud erakondade vahel nurjasid tookord koostöö.

Kindlasti oli parempoolsete võidul (Moderaadid saavutasid parima tulemuse alates 1928. aastast!) palju põhjust. Silma torkasid nii värske kuvand „Uued Moderaadid“ kui ka allianssi juhtinud 2003. aastal valitud noor liider Frederik Reinfeldt, kuid vaieldamatult peitus peamine edu võti kontrastis konkreetsete ettepanekutega välja tulnud ja koostöötahelise nelikliidu ning väsinud sotsiaaldemokraatliku erakonna vahel, kes väljendas omalt poolt jätkuvat soovimatust läheneda kahele ülejäänud opositsioonierakonnale: vasakpoolsetele ja rohelistele.

Valimistel võidukaks osutunud paremerakondade esindajad. Paremalt teine praegune peaminister Frederik Reinfeldt.

Paralleeli võib siinkohal tõmmata 1999. aasta Riigikogu valimiste eel välja reklaamitud ja edu toonud Isamaaliidu, Reformierakonna ja Mõõdukate moodustatud kolmikliiduga. 2003. aasta valimistel konkureerinud Isamaaliit ja Res Publica on juba ühinenud, mis on kindlasti samm õiges suunas. Killunemine parempoolsete jõudude vahel hakkab viimastel aastatel Euroopa kesk- ja idaosa riikides muutuma krooniliseks. Keerulised ja vastuolulised koalitsioonid läbiseegi mitmesuguste populistlike liikumistega on võimul enamikus nn uutes Euroopa Liidu liikmesriikides.

Meie Eestis peaksime pilgud pöörama rohkem oma põhja- ja läänenaabrite poole, kes on näidanud head eeskujut. Rootsis on paremerakondade killunemine kestnud rohkem kui sajandi. Selle eest on ka makstud rohkem kui poole sajandi pikkuse opositsionäärirolliga parlamendis. Meil ei ole nii palju aega, "Allianss Rootsi eest" annab meile märku, et allianss Eesti eest on samuti võimalik, ning loodame selle sündi näha kui mitte enne 4. märtsil toimuvaid Riigikogu valimisi, siis kindlasti pärast seda uue valitsuse moodustamisel.

Milline võiks olla parem välispoliitika?

Andres Herkel
Riigikogu liige

Välispoliitika küüniline koolkond eelistab huve väärtustele. Kui väärtuste väärtuseks seatakse demokraatia ja vabaduse kaitsmine, siis ei pruugi siin maailmavaatelised erinevused parteiperekondade vahel esile tulla. Euroopalike väärtuste tuum on ju ühine ja selles on sotsid, konservatiivid ning liberaalid tihti ühel nõul. Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee (ENPA) kogemusest oskan öelda, et kõigis saadikurühmades on nii neid, kes demokraatiat ja vabadust tõsiselt kaitsevad, kui ka neid, kellele on mingid muud motiivid tähtsamad kui väärtused.

Mu arutus põhineb ühel küsimusel – see on suhtumine uutesse demokraatiasesse, üleminekuriikidesse ja katsetesse neid riike võimalikult edukalt Lääne poliitkultuuri mõjuvälja tuua. Euroopa Liidule on see uus naabuspoliitika, OSCEle ja Euroopa Nõukogule valimiste vaatlemine, demokraatia, inimõigused ja pressivabadus.

Kas neis küsimustes on midagi, mille poolest Euroopa Rahvaparteisse (EPP, European Peoples Party) kuuluvad konservatiivid ja kristlikud demokraadid selgelt eristuvad? Arvan, et peamine eristumine avaldub suhtumises kommunismi kuritegudesse. Kui ENPA 2006. aasta jaanuaris esimese suure rahvusvahelise organisatsioonina totalitaarse kommunismi kuriteod hukka mõistis, siis oli see suuresti just EPP saadikurühma saavutus. Õieti oli Katrin Saks Euroopa ainuke sots, kes sellele algatusele oma allkirja andis ja hiljem ka kõnega tugevalt toetas. Eurosotsid jäid skeptiliselt osavõtmatuks. Kommunistid ja paduvasakpoolsed nägid siin lausa rünnakut oma ajaloolise identiteedi pihta.

Ei saa mööda minna huvitavast tõsiasiast, et riigid, kus on kommunismi kuritegudega tehtud moraalne lõpparve, on olnud samal ajal suhteliselt edukamad majandusreformide teostajad. Seega on neis hinnanguis mingi minevikust vabanemise element, mis avab ühiskonna julgematele muutustele. Ühtepidi on tegemist puhta moraaliprobleemiga – umbes nii nagu suhtumisel eutanaasiasse või abortidesse. Aga sel moraaliprobleemil on erakordselt tugev poliitiline mõõde. Ta tegeleb minevikuga selleks, et kujundada tulevikku. Kõhklused – ja tihti meile ebameeldivad kõhklused – tulenevad ühekülgselt ajalookäsitusest, eeskätt Teise maailmasõja järgsest “võitjate ajaloost” ja selle järellainetusest tänapäeva Venemaal.

Tuleme aga tagasi ENPA kogemuse ja Euroopa demokraatlike väärtuste tuuma juurde. Seda tuuma kaitsevad väga mitmesuguse ilmavaatelise kuuluvusega poliitikud. Küprose konservatiivi Christos Pourgouridese raportid jäljetult

kadunud inimestest ja pressivabaduse mahatampimisest Valgevenes on kuulsad nii detailirohkuse kui ka jõuliselt humanistliku positsiooni poolest. Aserbaidžaanis töötades pole mul kunagi tekkinud kahtlusi kahe järjestikuse sotsiaaldemokraadist kaasraportööri, Andreas Grossi (Šveits) ja Tony Lloyd'i (Suurbritannia) pühendumuses. Vastupidi, olen neilt erakordselt palju õppinud. Lõpuks aga pean väljendama imetlust liberaalide saadikurühma juhi, ungarlase Mátyás Eörsi üle – nii tema tegevuse pärast Georgia raportööri kui ka terava kriitikuna mitmeski Venemaad puudutavas küsimuses.

Järelkult pole küsimus põhiväärtuste kaitsel niivõrd mitte vasak-parem skaala maailmavaates, kuivõrd konkreetse poliitiku isiklikus kvaliteedis. Minu meelest tuleb maailmavaateline lähenemine esile hiljem, kui otsitakse vastust küsimusele “mida teha?”. See on siis, kui tekib võimalus ühiskonda muuta ja olulisi reforme teha. Kiire orientatsioon

Scanpix

Valgevene märulipolitsei suundumas opositsiooni meelevaldusele 25. märtsil 2006.

turumajandusele, lihtne maksusüsteem ja soodne keskkond ettevõtluse arendamiseks on seni olnud just parempoolsete edu saladus.

Mart Laari roll Georgia presidendi majandusnõustajana on mõistetav ja loogiline, sest ühe riigi edukogemus saab toetada teist. Täiuslikult demokraatlikest valimistest pole ju kasu, kui võimuletulijad ei paku ühiskonnale toimivaid lahendusi. Kui demokraatia jääb klannidevahelise võimuvõitluse instrumendiks, siis inimesed üksnes pettuvad ja võõranduvad ning sellisest demokraatiast on targem hoiduda.

Seega on parempoolsetel pakkuda üleminekuriikidele kaks head asja. Esiteks selge moraalne hinnang lähiajaloole ja teiseks tugev, äraproovitud reformipakett. Väärtuspõhine lähene mine peaks toetama esmajoones neid riike, kes ise väljendavad soovi muutuda ning orienteeruvad ka tegudes NATOle ja Euroopa Liidule. Nafta- ja gaasihuvitel põhinev Vene-orientatsioon, mida ka mõned konservatiivide liidrid on hooti esindanud, annab vaid hetkekasu. See ei aita parempoolsetel Euroopa poliitikas selgelt eristuda ning võib lõppkokkuvõttes asetada vana Euroopa samasugu-

sesse energialõksu, nagu on Valgevene. Mõnikord on *Realpolitiik* lihtsalt ohtlik.

Autor on Euroopa Nõukogu Parlamen taarse Assamblee Aserbaidžaani kaas raportöör ning Valgevene allkomitee esimees. Kuulub EPP saadikuriühma.

Eesti välispoliitika vajab mõttekodasid

Marko Mihkelson

*Riigikogu liige,
väliskomisjoni aseesimees*

Eesti on jõudnud aega ja seisu, mil on hädavajadus teha tõsine inventuur meie välis- ja julgeolekupoliitilises tööriistakuuris. Varsti peaaegu kolme aasta kogemus Euroopa Liidus ja NATOs on päramine aeg tajumaks, et meie rahvuslike huvide kaitse edasine edukus sõltub meie endi võimest näha maailma avaramalt ning olla osavõtlikum küsimustes, mis ei käi tingimata kokku meie vahetute huvidega.

Eriti aktuaalne on see küsimus nüüd, mil pole Euroopa Liidus just kõige kergemad ajad. Äsjane laienemine Bulgaaria ja Rumeenia võrra surub ühendust tõsise valiku ette: kas jätkata ekstensiivset arengut (loe: laienemine) või pöörata kõik jõupingutused sisemise otsustusmehhanismi paremaks töölerakendamiseks. Saksamaa eesistumine rõhub just viimasele ning võib arvata, et Euroopa Liit ei pruugi enne laieneda, kui sisemiselt on Nice'i lepingust edasi liigutud.

Just sellistes oludes osutub eriti vajalikuks ja tähelepanuvaks liikmesriikide panus. Eestil on siin palju võita, aga ka kaotada. Senine kogemus kinnitab, et Eestil on läinud korda suhteliselt valutult ja kiiresti sulanduda Euroopa otsustusprotsessi. Hästi toimib koostöö valitsuse ja parlamendi vahel. See on hea pinnas uue sammu astumiseks.

Eesti eesmärgiks sellel uuel arenguetapil peaks kujunema usaldusväarsuse, tõsiseltvõetavuse ning osavõtlikkuse kasvatamine Euroopa ühispoliitikate, praegusel juhul välis- ja julgeolekupoliitika kujundamisel.

Et kaugemat eesmärki parimal moel saavutada, ei piisa üksnes keskendu-

misest meie vahetutele huvidele. Teiste sõnadega on küll vaja jätkata reformitoetust lähinaabruses nagu Georgias, Ukrainas ja Moldovas, kuid tuleb kohandada ennast ka mõttega, et peame hakkama suutma anda sisendeid teistel Euroopa Liidule olulistel teemadel.

Euroopa Liidu välisministrite kohtumistel võtavad tavapäraselt suure osa tähelepanust teemad, millega on Eestil olnud siiani väga minimaalne või katkendlik kokkupuude. Need puudutavad eeskätt rahvusvaheliste suhete suurimaid mõjutajaid nagu sündmused Lähis-Idas ja Kagu-Aasias, aga ka Aafrikas, mis on Euroopa Liidu doonorabi suurim sihtpiirkond.

Mõistagi ei suuda Eesti kunagi saavutada suurriigile kohast võimekust ega haaret, kuid ta peaks olema suuteline lähenema kas või ligilähedaselt sellelegi, mis on meie lähimatel naabritel Põhjas. Üksi teadmine, et Eestil tuleb varem või hiljem (praegu 2018) olla Euroopa Liidu eestvedaja, sunnib meid pisutki pingutama oma teadmiste ning kohaloleku suu-

rendamiseks peamistes sõlmküsimustes.

Tõsi, ei saa öelda, et tehtud poleks midagi. Eesti osalemine NATO missioonil Afganistani tulises lõunaprovintsis Helmandis on hea näide sellest, et suudame ka kaugemal kohanduda alliansile tähtsa strateegilise valikuga. Iraagi missioon, olgugi et erinev Afganistani omast, viitab samale võimekusele.

Kaitsekoostöö näited veenavad, et Eesti on võimeline avardama julgelt oma strateegilist mõtet ning visiooni. Mõistatavalt on diplomaatilises tegevuses seda raskem saavutada ning tulemused on märgatavad alles aastate pärast.

Seepärast ongi vaja strateegilise vaate avardamist alustada võimalikult vara. Ressursiplaneerimine ei peaks keskenduma mitte üksnes küsimusele, kus ja millal avada uus saatkond, vaid ka sellele, millisel teemal ja suunal soovime suured oma võimekust Euroopa ühispoliitikate kujundamist silmas pidades.

Väga tähtis komponent on siin sisemise analüüsivõime kasvatamine. Nii välis-

Lauri Abel

Eesti kaitsevälalane kohalike elanike hulgas missioonil Afganistanis.

kui ka kaitseministeeriumis, aga ka iseseisvate ajustrustidena. Vaid tihe ja kompetentne ideede sõel annab valiku tegemisel parima tulemuse.

Välis- ja julgeolekupoliitikaga tegelevad mõttekojad on Eestis alles oma tee alguses. Eelmisel aastal riigi abiga loodud Rahvusvaheliste Kaitseuringute Keskus on hea näide sellest, kuidas üks tulevikuasutus käivitada. Loodetavasti saavad juba lähemal ajal samasuguse toe aastaid suuresti vaid formaalselt eksisteerinud Eesti Välispoliitika Instituut ja teised mõttekojad.

Muidugi pole ka siin meie ressursid, eriti inimeste poolest, piiramatud. Küsimus pole mõistagi mitte mõttekodade arvukuses, vaid nende võimes olla ideede generaator nii Eesti kui ka rahvusvahelises debatis. See on suur potentsiaal meie tõsiseltvõetavuse kasvatamisel, mida me pole veel kaugeltki suutnud kasutada.

Siin on muuseas oma roll mängida riigil. Riigikogu väliskomisjonis on näiteks saanud viimase kolme aasta jooksul tavaks tellida mõttekodadelt analüüse ja arvamusi, et aidata kaasa poliitikate kujundamisele. See omakorda sunnib ka ajustruste suuremale pingutusele ning enesearendusele.

Järgmine samm aga võiks olla Põhjala regioonis asuvate mõttekodade ja poliitikute parem omavaheline koostöö, mis võib lõpptulemusena kasu tuua kõigile osapooltele. Nii saab paremini jaotada ja luua teadmist, mis võib kaasa aidata kogu regiooni välis- ja julgeolekupoliitiliste huvide edendamisel.

Lõpetuseks ei saa mainimata jätta, et ka siinse ajakirja ilmumine on üks olulisi samme meie välispoliitilise mõtte edendamisel.

Eesti mõttekodasid

Eesti Välispoliitika Instituut
Loodud 1999
www.evi.ee
Direktor: Andres Kasekamp

Rahvusvaheline Kaitseuringute Keskus
Loodud 2006
Direktor: Kadri Liik

Balti Venemaa Uurimise Keskus
Loodud 1999
www.russiamonitor.org
Direktor: Vladimir Juškin

Akadeemiline Balti ja Vene Uuringute Keskus
Loodud 1997
<http://www.ut.ee/ABVKeskus/>
Juhataja: Karmo Tüür

Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut
Loodud 1988
<http://www.iiss.ee/>
Direktor: Raivo Vetik

Maailma Vaade

Peatoimetaja Mart Helme

Kolleegium Mart Helme, Tunne Kelam, Andres Herkel, Marko Mihkelson, Mart Nutt, Kadri Kopli, Aimar Altosaar, Margus Tsahkna, Berit Teeäär
Toimetuse Anneli Kivisiv, Kaja Villem, Kaja Sõrg

Telefon 773 4203

E-posti aadress anneli.kivisiv@irl.ee

Postiaadress Kivisilla 4-9, Tallinn 10145

Scanspix

Iraani president Mahmud Ahmadinedžad ja Venemaa Julgeolekunõukogu sekretär Igor Ivanov löövad 28. jaanuaril Teheranis käed Vene-Iraani tuumakoostöö jätkamiseks.

Kokkulepe, mis nullistab ÜRO poolt Iraani suhtes kehtestatud sanktsioonid ja muudavad olukorra Lähis-Idas senisest veelgi ebastabiilsemaks.

Scanspix

Kaubaautode hiigeljärjekord Läti-Vene piiril. Probleem, millega perioodiliselt tuleb kokku puutuda kõigil Venemaaga piirnevatel riikidel. Pildil nähtav enam kui tuhande autoga järjekord ulatus 2006. aasta 13. detsembril piirist neljakümne kilomeetri kaugusele Läti sisemaale.

Hiigelplakat Georgiast Venemaa toetusel lahku löönud Lõuna-Osseetia pealinnas Tshinvalis, mis kutsub üles taastama osseetide keskaegset riiki Suur-Alaaniat. Plakat on püstitatud Georgia võimude poolt illegaalseks kuulutatud iseseisvusreferendumi kampaania puhul novembris 2006.

Scanspix

Sisukord

Peatoimetaja veerg. Maailma vaade, vaade maailma, Mart Helme

Lk 2

Eesti tulevikunägu – kiiluvees kulgeja või eestvõitleja, Tunne Kelam

Lk 3

Intervjuu Hans-Gert Pötteringiga

Lk 4

Päästke Läänemeri! Alexander Stubb

Lk 7

Briti konservatiivid – sidusad ja rohelised

Lk 9

Euroopa välispoliitika ülesanded 2007. aastal, Elmar Brok

Lk 10

Venemaa välispoliitika mõjutajad, Mart Nutt

Lk 11

Venemaa uus lähivälismaa-poliitika, Mart Laar

Lk 12

Pärast Riia tippkohtumist. Eesti kolmas aasta NATO-s, Mari-Ann Kelam

Lk 14

Õpetussõna. Demokraatiameelsete jõudude koostöös peitub edu

Lk 15

Milline võiks olla parem välispoliitika? Andres Herkel

Lk 16

Eesti välispoliitika vajab mõttekodusid ja laiemat koostööd, Marko Mihkelson

Lk 18

Esikaanefoto: Scanspix